

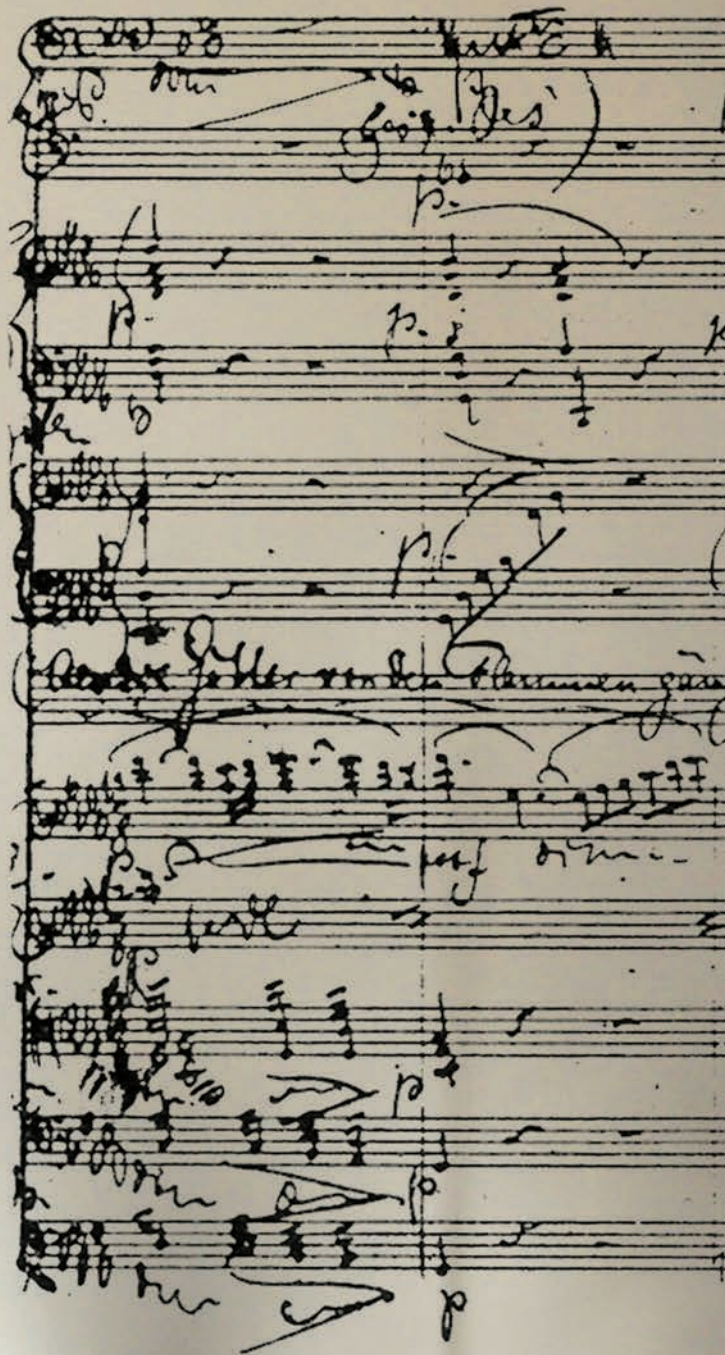
Richard Wagner (1813–1883), a genius of German music, served as main bandmaster at the Riga City Theatre from August 1837 to June 1839. After Wagner was dismissed from this post, his successor Heinrich Dorn had this to say: "There were no serious objections against him as a bandmaster, but his unmistakably artistic nature failed to conform to civic relationships as soon as they became limited by debit and credit."

On 25 June 1839, Richard Wagner conducted the last guest performance in Mitau (now Jelgava) and decided not to return to Riga where an unpaid promissory note to merchant Robert Hafferberg and a debt to the Koenigsberg merchant Schirach Sternberg, who had already launched court proceedings against Wagner harming the latter's reputation, were waiting for him. After the performance, Wagner with his wife Minna and dog Robert, under the cover of the night and fog, secretly crossed the border between Russia and Prussia to go to the Prussian port Pillau (now Baltiysk, Kaliningrad region). From there, on 19 July 1839, Wagner embarked on his sea voyage that proved an inspiration to his opera "The Flying Dutchman", during a storm reading "From the Memoirs of Herr von Schnabelewopski" by Heinrich Heine, which he had purchased in Riga.

Riga was the second city which in 1843, a few months after its Dresden premiere, saw a performance of "The Flying Dutchman". This opera was important not only to the German culture and the Baltic German circles of Riga. Wagner's youthful masterpiece was also performed in Latvian on 18 November 1918 at the solemn occasion of proclaiming Latvia's statehood, with the audience, opera choir and orchestra repeating "God, Bless Latvia!" by Baumaņš Kārlis, what was to become the Latvian national anthem, three times before the overture. "The Flying Dutchman" performed by the Latvian Opera became the first staging watched by the citizens of the new country the very next day.

The style of Wagner's musical dramas, where the swelling and even exaggeration of means of artistic expression became an aesthetic norm, was one of the elements that contributed to the triumph of eclecticism and art nouveau in Riga at the turn of the 20th century. The author of the grandiose scores, the most famous of the composers who spent a part of their careers in Riga, made sure to create a spectacular milieu around himself even when his material well-being was not at its best. He explained it as follows: "If anyone but guessed what luxury replaces for me, I would be considered a very modest being." As a result of his indebtedness, Wagner could not leave Paris in 1839–1842; even the success of his operas "Tannhauser" and "Lohengrin" did not bring financial security. Only the miracle of the invitation from King Ludwig II of Bavaria to come and work at his court in Munich gave Wagner the respite from debt and allowed him to fully dedicate himself to creative work.

The coin "Rihards Vāgners" issued by the Bank of Latvia is a dedication to the composer on the occasion of the 200th anniversary since his birth and a memorial to his active life period in Riga when he began work at his first important opera "Rienzi", taking away the solutions dictated by the limitations of what is now known as Wagner Hall (the seating arrangement with an incline to improve visibility, an unlit auditorium and lit stage as well as the deeper orchestra pit) as innovations for the Bayreuth theatre.

RIHARDS VĀGNERS

RICHARD WAGNER

LATVIJAS BANKA

Informācija pa tālruni 67022434. Information by phone +371 67022434.

info@bank.lv www.bank.lv

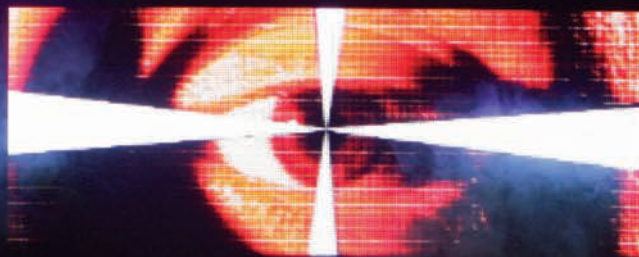
Ģeniālais vācu komponists Rihards Vāgners (1813–1883) Rīgas Pilsētas teātrī no 1837. gada augusta līdz 1839. gadam jūnijam pildīja pirmā kapelmeistara pienākumus. Šo posteni pēc viņa atlaišanas ieguva Heinrihs Dorns, kas Riharda Vāgnera darbību Rīgā komentēja šādi: "Pret viņu kā kapelmeistaru nebija nekādu nopietnu iebildumu, bet viņa izteikti mākslinieciskā daba neprata iekļauties pilsoniskajās attiecībās, tiklīdz tās tika ierobežotas ar debetu un kredītu."

1839. gada 25. jūnijā Rihards Vāgners Mītavā (tagad – Jelgava) nodirīģēja sezonas pēdējo viesizrādi un nolēma neatgriezties Rīgā, kur viņu gaidīja nesegts vekselis tirgonim Robertam Haferbergam un parāds Kēnigsbergas tirgonim Širaham Šternbergam, kura iniciētā tiesas prāva jau bija nodarījusi kaitējumu kapelmeistara labajai slavaī. Pēc izrādes Rihards Vāgners ar sievu Minnu un suni Robēru nakts miglā slepus šķērsoja Krievijas–Prūsijas robežu, lai dotos uz Kēnigsbergas ostu Pillavu (tagad – Baltijska Kaļiņingradas apgabālā). Tur 1839. gada 19. jūlijā sākās jūras ceļojums, kas iedvesmoja komponistu operas "Klīstošais holandieitis" sacerēšanai, lielā vētrā lasot Rīgā nopirkto Heinriha Heines "Fon Šnabelevopska kunga memuārus".

Rīga bija otrā pilsēta pasaulē, kurā 1843. gadā dažus mēnešus pēc pirmizrādes Drēzdenē tika iestudēts Riharda Vāgnera "Klīstošais holandieitis". Šī opera svarīga ne tikai vācu kultūrai un Rīgas vācbaltu sabiedrībai. R. Vāgnera jaunības gadu meistardarbs latviešu valodā tika izrādīts 1918. gada 18. novembrī Latvijas valsts proklamēšanas akta patriotiskajā noformējumā, publikai, operas korim un orķestrim pirms uvertīras trīs reizes atskaņojot Baumaņu Kārļa "Dievs, svētī Latviju!". "Klīstošā holandieša" iestudējums Latvju operā kļuva par pirmo teātra izrādi, kuru tagadējā Nacionālā teātra telpās nākamajā dienā varēja noskatīties jaunās valsts pilsoņi.

R. Vāgnera mūzikas drāmu stils, kurā izteiksmes līdzekļu kāpinājums un pat pārspīlējums pārtapis estētiskā normā, bija viens no elementiem, kas Rīgā savulaik veidoja lielisku augsni eklektisma un jūgendstila triumfam. Grandiozo partitūru meistars, slavenākais no Rīgā strādājušajiem komponistiem, arī tajos dzīves periodos, kad apstākļi nebija īpaši labvēlīgi, centās ap sevi radīt krāšņu vidi ar šādu aizbildinājumu: "Ja kāds nojaustu, ko man aizvieto luksuss, mani uzskatītu par ļoti pieticīgu būtni." Parādu dēļ R. Vāgners 1839.–1842. gadā nevarēja pamest Parīzi, arī panākumi, ko guva "Tanheizers" un "Loengrīns", nenesa finansīālu nodrošinājumu, un kā brīnums, kas 1864. gadā atbrīvoja no parādiem un ļāva nodoties radošajam darbam, bija Bavārijas karaļa Ludviga II aicinājums uz galmu Minhenē.

Latvijas Bankas izdotā monēta "Rihards Vāgners" ir veltījums komponistam 200. dzimšanas dienā un piemiņa viņa rosīgajam Rīgas periodam, kad viņš sāka savas pirmās nozīmīgākās operas "Rienci" komponēšanu, tagadējās Vāgnera zāles ierobežojumu noteiktos risinājumus (skatītāju vietu izkārtojumu ar kāpu-mu redzamības nodrošināšanai, neapgaismotu zāli un izgaismotu skatuvi, kā arī padziļināto orķestra bedri) paņemot līdzī kā jauninājumus Baireitas teātrim.

Nominālvērtība – 1 lats, svars – 22.00 g, diametrs – 35.00 mm, metāls – 925° sudrabs, kvalitāte – *proof*, monētas josta – ar uzrakstu.

Monētas dizainu izstrādājuši Aigars Ozoliņš (aversa grafiskais dizains) un Ivo Grundulis (reversa grafiskais dizains), tās ģipša modeli veidojusi Līgita Frankeviča. Monēta kalta Koninklijke Nederlandse Munt (Nīderlande).

Face value: 1 lats; weight: 22.00 g; diameter: 35.00 mm; metal: silver of .925 fineness; quality: *proof*; edge: lettered.

The coin has been designed by Aigars Ozoliņš (graphic design of obverse) and Ivo Grundulis (graphic design of reverse), modelled by Līgita Frankeviča, and struck by Koninklijke Nederlandse Munt (the Netherlands).

Skats no Riharda Vāgnera operas "Valkīra" 2. cēliena Latvijas Nacionālās operas 2007. gada 2. marta inscenējumā. Andra Krieviņa foto.

A scene from Richard Wagner's opera "The Valkyrie" (Die Walküre), Act II, at the Latvian National Opera on 2 March 2007. Photo by Andris Krieviņš.